

UITGAAN VAN DE BRANDENDE KAARS

Naar aanleiding van het artikel 'Verkopen ten uytgaan vande bernende kersse' (Biekorf, 2014, p. 485 e.v.), hierbij nog enkele vroege vermeldingen van het gebruik van de techniek van het uitgaan van de brandende kaars uit 1463 en 1478-79, in dit geval niet voor een verkoop, maar voor de verpachting van ambten.

Dit gebeurde bv. bij de reorganisatie van de Raad van Vlaanderen na de verhuizing van de Raad van Ieper naar Gent. Bij patentbrief gegeven te Brugge op 4 juni 1463 kregen alle leden ontslag en werd de Raad opnieuw samengesteld als volgt: één president, zes gewone raadsheren, vijf raadsheren-commissarissen, één advocaat-fiscaal, één procureur-generaal en twaalf deurwaarders. In de rekening van de procureur-generaal en ontvanger van de exploten van de Raad van Vlaanderen, beginnend op 3 juli 1463, vindt men een afschrift van de patentbrief die de reorganisatie uitvoerig beschrijft (ook in extenso afgedrukt in L.-P. GACHARD, *Inventaire des archives des Chambres des Comptes*, dl. III, Brussel, 1851, p. 379-380). Het ambt van griffier zou verpacht worden, *à la chandelle*, [met de brandende keerse in het Vlaams], aan de *plus offrant et derrenier enchérisant*, m.a.w. bij opbod aan de laatst- en meestbiedende op het moment dat de brandende kaars uitging¹.

Ander voorbeeld: in het rekenjaar 1478-79 pachtte Joos van der Burch het recht op het innen van het goed van bastaarden die in de kasselrij Veurne overleden waren. De verpachting gebeurde bij hoger opbod: een kaarsstompje werd aangestoken, wie het laatste bod deed net voor het moment dat de kaars uitging rijfde het pachtcontract binnen: *Van Joos van der Buerch wien ooc inghelycx bleven es de voorn(oemde) jaerscare ten uutgane vander kerse als meest deromme biedende al tbastaerde goed den voorn(oemde) lande up commen ende verschenen binden zelve termyne ontfaen XL Lb par.*

In hetzelfde rekenjaar 1478-79 pachtte Pieter van der Burch de ontvangst van de issuwebelastingen van de kasselrij Veurne: *Van Pieter vander Buerch wien dese jaerscare verleden ten uutgane vander kerse als meest deromme biedende den pacht vander ysuwe bleven es den zelve lande up commende ende verschenen binden zelve termine bi huwelicke bi verstervenese voor slands deel XX Lb paris.* Op dezelfde manier pachtte hij de belasting op het houden van tavernes of het tappen van bier: *Van Pieter van der Buerch wien dese jaerschare verleden in pachte ghehadt heeft trecht dat tland heeft int consent van tappene ende taverne te houdene in Veurnambacht*².

Pieter Donche

¹ BRUSSEL, Algemeen Rijksarchief, Rekenkamers, 21.832.

² BRUSSEL, Algemeen Rijksarchief, Rekenkamers, 43.177, fo 4.